

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-49-0205-4

Tehnoredactor: Claudia Popescu

Editor: Valentin Ajder

Florin Vedeau

CATEDRALA de CENUȘĂ

E I K O N

București, 2019

Capitolul I

O ZI DE TOAMNĂ ȘI DOUĂ DESTINE

La o masă mai retrasă, din grădina Boema, un personaj cu o figură dură la modul cinematografic, ceva între Lino Ventura și Jean Gabin, - la maturitate artistică, ceva ce îi cuprindea pe amândoi -, singur la masă, sta cu fața spre intrare și fuma dus de gânduri cu privirea fixă. Trăsăturile aspre erau armonizate cu părul grizonat și constituția de gladiator ieșit la pensie... Era o după-amiază grea cu cerul jos ca un uger plin, norii negri se târau pe fondul plumburiu, și amenințau să plouă din clipă în clipă. Consumatori puțini. Cineva furase soarele și Grădina era tristă. Pomii se dezbrăcau ziua în amiaza mare aruncând frunzele galbene ce se desprindeau într-o cădere valsată și țineau cu tot dinadinsul să așternă un covor. Ospătarul șef, cu o mustăcioară a la Clark Gable, cu freză pomădată și ten închis, - prins de melancolie -, părea deprimat și gata să-și dea demisia. Un picollo, ca un pinguin neverosimil de agil, un blond subțirel, plin de amabilitate, exersa, luptând pentru un bacșiș imaginar, strecurându-se cu viteză printre mese, prevenitor... să toarne în pahare și să înlocuiască scrumierele puținilor clienți. „Ce-ați dori?, Vine băiatu’!” O făcea ca și când era foarte solicitat.

A intrat în grădină călcând cu pas elastic, cu un rucsac pe umăr, un bărbat cam la treizeci de ani cu o figură de

boxer. Nasul și arcadele îi trădau preocupările de la prima privire. S-a îndreptat spre fundul grădinii și a privit nemulțumit spre masa favorită ocupată de JeanGabinul-LinoVentura... S-a așezat la o masă alături. Ospătarul s-a înființat imediat cu un salut prietenesc de bun venit.

– Jane nu-ți mai strica talentu’! N-ai putut să-mi ții masa preferată... nici măcar acum când nu e aglomerat! Mă dezamăgești... o să-mi caut alt prieten, ești un parșiv cu papion! Adu ceva... o gustare ușoară, crochete cu cașcaval, hai până nu începe ploaia...

Lino Ventura a făcut semn cu mâna, ca un stăpân către servitor. Ospătarul s-a apropiat imediat și, puțin aplecat în față, asculta atent ce i se spune. Boxerul era nemulțumit. A pufnit pe nări ca un taur... „Cine dracu mai e și ăsta care se crede Arcu’ de Triumf?”

Ospătarul se întoarce cu băutura preferată a boxerului, coniac cu pepsi.

– De la Domnu’... zice arătând cu capul spre masa vecină, până aduc crochetele de cașcaval... mai e ceva?

– Da. Eu nu-l cunosc pe „Domnu’!”... așa că...

– Vă rog să nu mă refuzați... se pare că v-am ocupat masa. Mi-ar face plăcere să vă așezați aici dacă nu vă deranjează... Boxerul s-a ridicat, nu prea convins, acceptând invitația și așezându-se, pe locul de vis-à-vis, la masă cu grizonatul.

– Mulțumesc. Mă numesc Decu Todor, Țache... așa-mi zic prietenii...

– Spune-mi Tadeusz... fără Dumneavoastră... m-am dezvățat demult de respectul mare. Sunt dincolo de pragul pensionării. Așa că hai să folosim politețea mică, să mă mai simt tânăr vorbind cu un tânăr! Ia loc. Am auzit de dumneata, am văzut poze prin ziarul Sportul... încă boxezi, nu?

– De curând, de o lună, nu! ...a venit momentul, cred eu, să mă las... uzura, privațiunile... gata! Voi căuta să fiu un om normal... cât de normal se poate, desigur! Vine o vreme pentru toate. Aș putea să mai trag de mine câțiva

ani. Dar o retragere în glorie este de preferat unor cronici în care să mi se cânte prohodul. S-au mai văzut cazuri. Dumneata?! Scuze... Pari a fi făcut sport, constituția robustă face să presupun... dar nu-mi dau seama ce anume... pe bune, dumneata semeni cu un artist francez, îmi scapă acum, deci ce sport...

– Un sport greu, săritura peste timp! și n-am reușit să ies campion ca dumneata! am fost doar un competitor... unul modest, poate un exemplu de „așa nu!” Acuma trăiesc târziul unui fiasco, eh!...

– Mai că n-aș crede... și ce nume e ăsta, Tadeusz?

– Polonez. Eu m-am născut în Bucovina, la Cernăuți.

– Adică vorbești poloneza? eu m-am bătut cu tot felul de străinezi... fără să încerc să mă înțeleg în vreun fel, de fapt, vorbeau mânușile... discutam doar boxând.

– ...sigur că vorbesc și poloneza...

– Și poloneza, asta cum să zic..., dumneata mai știi și alte limbi?

– Da. Așa a fost să fie...

– Adică? Eu sunt mai greu cu înțelesul, ce va să zică „așa a fost să fie!”?

– Fostul Imperiu al lui Frantz Josef adunase acolo mai multe nații, era o confluență, o răspântie a lumii, unde se vorbea ucraineana, germana, poloneza, ebraica, rusa și bineînțeles româna... trebuia cumva, să ne înțelegem... restul le-am învățat școlindu-ne! Noi, frații mei și sora mea, am crescut cu o anume rigoare. Aveam profesori acasă, nu mergeam la școală, aveam bone care vorbeau și ne educau nemțește, englezește, franțuzește... țin minte că la masă, Fraulein Gerda ne puneă fiecăruia câte o carte la subsuori și trebuia să mâncăm fără să ne cadă cărțile, cui îi cădea... se ridica de la masă! în rest program strict, chiar dacă eram acasă la noi. Mademoiselle Bernice urmărea cu atenție cum folosim tacâmurile iar pedeapsa era tot... foamea! Profesorii, bonele și educatorii aveau dezlegare să procedeze cum credeau ei de cuviință! da uite că m-ai provocat la o destăinuire pe care nu cred că am făcut-o

vreodată... mai ales în ultimii ani când am fost între oameni, dar... singur! E greu să comunici sincer, în special folosind aspecte din zona strict personală, cu oamenii pe care nu îi cunoști, acum uite că m-a luat valul și am vorbit cam mult.

– Domnule nu-mi pare rău că mi-ai ocupat masa! chiar mă bucur, sincer... mereu am stat la masă cu oameni nepotriviti, plictisindu-mă cu talentele lor, mai ales că se simțeau obligați, în prezența mea, să se laude! Și totuși, copii când ați mai fost? Nu vă jucați ca toți copiii?...

– Ba da. Ne jucam în casă de-a elevii și profesorii sau de-a oamenii de afaceri. Copiii săraci, zburdau și strigau cât puteau, n-aveau nicio vină. N-au fost norocoși, atât cât să stea închiși... se cățarau prin pomi și mâncau verzituri... poate într-un fel era mai bine... nu neapărat bogații, sau cei ce știu multe, sunt și fericiți! Noi priveam pe furie pe după perdele la copiii de pe stradă și îi invidiam pentru jocurile și libertatea lor, am fi făcut schimb oricând... nu ne cramponam de starea lor socială, nu știam cum este să fii sărac, prin ferestrele noastre se vedeau frumoase până și hainele lor rupte, peticite... fluturau libere!

– Să înțeleg că proștii sunt mai fericiți? sau cum...

– Viața înseamnă bucurie! Cât timp ești liber, se poate spune că ești fericit! ai văzut sălbăticiunile să se lase închise în cușcă pentru mâncare? Orice limitare de mișcare chiar dacă pare benefică are stigmatul restricției. Privește păsările, chiar cele mai mici, mai vulnerabile, când zboară sunt doar ele și Creatorul. Mai ales în anii de mare încercare am reflectat la acest simplu cuvânt: libertate! Când nu-ți mai aparții, când totul ți se impune sau ești constrâns!, se răstoarnă valorile... bogăția nu mai are sens! Luând fenomenul invers, dacă un om este liber ca pasărea, ca sălbăticiunea, ar fi inutil să aibă castele, vapoare, fabrici, onoruri... s-ar închide singur în ele, ar deveni sclavul grijilor care derivă din „a avea”! Singurul verb important este „a fi”! Cunoașterea este, se pare,

păcatul primordial... omul plătește cu nefericirea tot ce câștigă prin cunoaștere... e un pic mai complicat... dar a spus-o cineva mai pe scurt: „Câtă cunoaștere, atâta dramă!” De cele mai multe ori constatăm asta la capăt de drum și nu ne mai folosește la nimic... dimpotrivă!

La nici doi metri, pe apa havuzului în formă de opt, pluteau, printre frunze, pozele în mărime naturală a trei bărboși: Marx, Engels și Lenin... un ochelarist, cu barbă și netuns, supraveghea meditativ tăcerea *foștilor* pe care îi băgase la apă și ținea în brațe varianta cea mai actualizată a expresiei teoriilor lor, *omul într-o ureche*, pe care îl îmbia să îi privească și să îi urmeze, închinându-l... fântâna arteziană, clipocind, absorbea taina ritualului spusă doar pentru ea. Și pentru ca totul să fie normal, ospătarul sta cu spatele spre împlinirea botezului târziu al tripletei corifeilor, și îmbăierea Lui.

– Păi, Herr, eu de la unsprezece ani făceam antrenamente intense, pe lângă școala, mă rog, modestă, fără performanțe. Și eu am fost constrâns, ca să zic așa, de un program... sigur că-mi plăcea boxul, dar de multe ori mergeam doar pentru că trebuia! Plus că nu mâncam ce-mi plăcea, kilogramele, menținerea în categorie, mai ales când se apropiau meciurile, era pe primul loc, apoi disciplina sportivă și tehnica se deprind cu greu, nu este ca bătaia pe stradă... să nu mai zic că încrederea și curajul în forțele proprii vin odată cu stăpânirea artei de a boxa... este o artă totuși, o scrimă a brațelor puse în slujba minții, o coordonare tehnică și tactică, slujite de forță, în funcție de adversar... când ești în ring te ajuți, *doar*, singur, auzi așa ca prin vis sfaturile antrenorului și ți se par uneori nepotrivite, deși la pauză îi spui mereu: da Maestre! Totul este să rămâi în picioare. Cât stai vertical, rolul de om viu este în funcțiune, reflexele, respirația, dorința de victorie sunt toate la locul lor. Un corp de oțel le ține sub control. Înfrângerile? doar un motiv de a o lua de la capăt, de a-ți demonstra că se poate! Totuși vine o vreme când parcă nu mai vrei să învingi pe nimeni....„qui prodest?” am auzit și

eu undeva această întrebare care mi s-a înfipt ca un cui... am medaliile astea, am învins, am fost prin lume, în cantonamente, numai plecat am fost, luând după mine programul de austeritate... masă, somn, mereu cu ceasul și renunțările... nu-mi pare rău, numai că a venit vremea să-mi fac singur programul, să caut o femeie, una doar a mea, să am copii... vreau mult?

Tadeusz asculta nemișcat acest rezumat al unei existențe împănate cu privațiuni, previzibil de altfel la un campion, și făcea diverse comparații, mecaniciste, trecute, desigur, prin filtrul cunoașterii și proprii sale experiențe. Erau totuși două talere care nu se puteau echilibra. Diferențele proveneau din trăirea în sine; perioade și condiții sociale, diferite, stare socială și aspirații, diferite... se intersectau doar în zona abordării. Luptase fiecare cu ardoare pentru o anume reușită. Și pe el, mai ales pe el, vârsta îl sfătuia că este vremea de un armistițiu cu dorințele. Armistițiul nu era un abandon sau o înfrângere, era doar o atentă triere și dozare a voinței. Cât mișcă omul, - aici găsea asemănarea până la suprapunere! -, trebuie, neapărat trebuie, să-și dorească, să încerce să obțină ceva!, competiția nu se încheie cât moleculele sunt vii; apoi potopul! sau, munții se pot face nisip pe fundul mării... dorința omului simplu: o femeie și o casă cu copii!...

Cel mai iubit fiu, al Trinității bărboase, se îmbăia alături de mentorii săi, cu bază-scoliți, sub închinarea largă a hipiotului anonim cu trupul împutinat. „Toate câte sunt, de la Dumnezeu sunt!” (?). „Dacă nu zidește Dumnezeu o casă degeaba lucrează cei ce o zidesc, dacă nu păzește Dumnezeu o cetate degeaba veghează cel ce o păzește.” Necunoscutul făcea repetat semnul crucii peste havuzul-cristelniță ocolindu-l cu un adevărat ceremonial. „Vecii să vă ducă pe drumul cel drept! Amin zic vouă! păcătoșilor”. Pozele ajunseseră, neimpresionate, pe fundul apeii.

A intrat un grup gălăgios de șase persoane, relativ tineri, au alăturat două mese și continuau să se sfădească

între ei. Ospătarul sta așteptând să primească o comandă clară. Se vedea pe chipul lui că nu-i făcea plăcere să-i servească, dar... clientul nostru, stăpânul nostru! așa spunea regulamentul. A mai intrat un grup de patru. Tăcuți. Sobri. S-au așezat la două mese distanță de celălalt grup.

Au fost serviți gălăgioșii, apoi tăcuții. Tadeusz, ca un profesor de logică, lega trecutul de prezent cu grija dascălului pentru a se face înțeles de elevi, fără să ridice tonul, pe fondul sonor care se accentua odată cu animația crescândă... se adunau clienții! Instituțiile își eliberau slujbașii până a doua zi. Deodată s-a auzit un sunet strident de sticlă spartă. Toți consumatorii s-au întors să vadă ce se întâmplă. Unul dintre tăcuți, ținând în mână gâtul unei sticle sparte pe jumătate, imprimase rapid conturul ascuțit pe fața unui gălăgios, și apoi îl înțepase fulgerător în gât, în carotidă, pe al doilea care a și căzut. Sângele țâșnea ca dintr-o artesiană. De la o masă alăturată un domn cu ochelari, cu aspect de intelectual, care se vedea că știe ce face, a intervenit încercând să-i oprească hemoragia, apăsându-i rana nefericitului cu niște șervețele.

- Chemați salvarea, repede! pierde sânge masiv... dați telefon! Combatanții, patru la patru, se loveau cum și cu ce puteau. Mese răsturnate, deranj generalizat, unii dintre clienți se simțeau îndreptățiți să-și apere masa ca pe propriul teritoriu... Todor s-a ridicat gata să intre în competiție.

- Stai jos! îi zise Tadeusz. Nu e lupta dumitale. Nu-ți trebuie. Plătim și plecăm. Mai bine așa! Este o reglare de conturi, se vede clar... Uite-i și pe albaștri, n-am chef să dau declarații!

Până să se decidă învingătorii, milițianul-șef, al echipei de intervenție, îl scosese cu evlavie pe Cărmaciul ud-fleșcăit și se uita unde să-l pună în siguranță... bărboșii priveau apatici cerul înnorat așteptându-și resemnați rândul la resuscitare. Nepotrivitul cu peisajul a slobozit, pe

fondul hărmălaiei, un „ooooooooooooOOO! Blasfemie!!!”
...în timp ce era încătușat... sfințenia, prin botez sau înecul,
fusesse anulată sau cel puțin amânată... venise legea!

– Hai să mergem. O să-i plătesc eu lui Jan din mers.

La ieșire i-a strecurat ospătarului banii în buzunar, având grijă să-și facă remarcat gestul cu un bacșiș. Odată ajunși în stradă, urma să se despartă ca doi oameni care împărțiseră aceeași masă.

– Și acum încotro? întrebă Tadeusz privind îngrijorat cerul.

– Acasă. Mă duc... poate că mai citesc ceva. A fost o zi plicticoasă, norocul meu că te-am întâlnit pe dumneata și mă bucur, poate ne mai vedem!

– Și eu mă bucur că am stat la masă cu un campion! Unde stai, în ce zonă?

– Pe la Uranus, mai jos, pe, liniștita stradă, Schitul Maicilor, la un demisol.

– Singur? sau...

– Singur nu, cu un bidon de 20 de litri de cabernet de Valea Călugărească, recoltă de anul acesta, dar de unul singur nu vorbește și nu se lasă băut. Oricum aici nu ne-a tihnit.

– Mulțumesc, sună a invitație dar din păcate nu-i pot da curs, trebuie să trec pe la o cunoștință, o foarte veche cunoștință, o prietenă mai în vârstă, știi, totuși mi se pare că această coincidență este un artefact bizar al întâmplării, și doamna stă pe strada Schitul Maicilor! Glumele vieții. Vom merge împreună până acolo.

Cerul era din ce în ce mai amenințător. Culoarea cenușie devenise vântă și amenința cu începerea unei ploi de toamnă. Vântul se repezea peste pomi smulgându-le frunzele care, fără vlagă, se lăsau desprinse și duse în vălmășagul galben-roșcat de pe trotuare și în dunele foșnitoare de la rigolă. La poarta unei vile, încă arătoase, cu balcon pe toată fațada, cu etaj și mansardă, fuseseră descărcate neglijent în două grămezi, lemne și cărbuni, care blocau trotuarul, o parte din stradă dar și intrarea în

curte. În spatele porții o bătrânică firavă, cu ochelari, își frământa mâinile și privea de-a lungul străzii cu îngrijorare.

– Aici este, i-au venit lemnele și cărbunii... uite ce se agită, ce să zic... mi-a părut bine!

Boxerul a cântărit din ochi grămezile de lemne și cărbuni, apoi și-a arucat privirea spre bătrânică neajutorată. Spuse fără ezitare:

– Rămân să vă ajut... va începe în curând ploaia... văd că este o roabă acolo, să ne spună unde le ducem.

Bătrânul a schimbat câteva vorbe în germană cu ființa care semăna cu o umbră vorbitoare. Din toată vila, femeii i se cuveneau două cămăruțe la demisol și o magazie de lemne în fundul curții. După ce-au terminat de cărat lemnele și cărbunii, au observat că picurii burnițoși se transformaseră într-o ploaie mărunță și deasă care se înstăpânise de-a binelea cu un fâșâit monoton ce prevestea o lungă dăinuire. Ploaie mocănească.

– Ella, nici nu ți l-am prezentat pe acest tânăr... este un campion de box, un mare sportiv, și știi ceva? este vecin cu tine... stă aici pe stradă cu tine. De-acum o să ai un cavaler care să te apere! Uite tinere, îți prezint pe Doamna General Ella Fullop!... cea mai frumoasă dintre frumoasele saloanelor de altădată, această vilă i-a aparținut în întregime până când... ce mai contează...

– Pofțiți înăuntru, că doar nu plecați pe ploaie, vă rog! Să vă servesc cu o cafea, un ceai, o dulceață de trandafiri? mai am pentru ocazii... și acum că am văzut lemnele în magazie, sunt tare bucuroasă, vă mulțumesc! m-ați scăpat de o mare grijă... chiar mă gândeam că o să le plouă, să le îmbibe cu apă...

Peste căneala pereților erau multe tablouri, chiar foarte multe, ca niște icoane în exces... înfățișând într-o suită cronologică de la un tânăr sublocotenent, - cu șapcă mare, subțirel, cu mustăcioară, zâmbăreț, mai mult uniformă decât trup... -, până la un general cu toate zorzoanele de rigoare, îngreunat de gânduri, cu favoriții

albi și mustața căzută pe lângă, și odată cu, colțurile gurii în semn de tristețe, dar o tristețe măreață, nobilă! Da, tristețea putea fi și ea nobilă! În multe fotografii, de la gradul de căpitan în sus, îl însoțea o mai tânără domniță subțirică, elegantă, frumoasă, cu toalete cochete și coafura din perioada interbelică. Multe fotografii plătiseră deja vama timpului... se îngălbeniseră și miroseau a istorie. În spatele pereților se bănuia cum stăteau disciplinate armate întregi, în formațiuni perfecte, gata de atac sub comanda generalului din tabloul central... în fruntea fiecărei unități, prezentau onorul, ceilalți gradati din celelalte tablouri, ...erau fazele avansării grad cu grad ale scortosului și posacului general. Becul anemic, de 40w, crea impresia unei submersii... odihna de sub pământ se așezase peste lucrurile prea folosite... mirosul de vechi invita la tristețe. Locuința nu se obișnuia cu vizitatorii. Primau amintirile prăfuite. Viața stătea chircită pe după lucrurile ponosite ca o pisică speriată... Covorul, fost de Buhara, perimat, chelit de seceta anilor neiertători pentru lucruri și oameni, sta să se destrame rânjind cu urzela albă. Până și gândurile se fereau de contaminarea iminentă cu „*vetustin!*” Izul de suflet bătrân stăpânea atmosfera și făcea liniștea apăsătoare.

– Doamna general eu o să plec, stau la o sută de metri de aici, tot la un demisol, așa că vă mulțumesc de tratație, și... mă bucur că v-am cunoscut!

Mâna descărnată, și tremurândă a doamnei General, s-a lăsat, cu sfială în mâna viguroasă a boxerului, sărutată cu evlavie... el făcea un gest, ea trăia o amintire... un prezent fugea să îmbrățișeze trecutul... obrazii bătrânei s-au îmbujorat.

– Ella plec și eu. O să mai trec zilele astea pe aici așa cum ți-am promis... acum poți sta liniștită.

– Tinere mulțumesc... să mai treci pe aici dacă ai timp... îmi aduci aminte de cineva... poate de Marton... am să mă mai gândesc... da, daaa! ai privirea lui dârză,

hotărâtă... de ce nu mai rămâi dacă stai așa aproape, ești cadru militar?

– S-ar putea spune... am boxat pentru un club militar... mă comparați cu domnul general?

– Când era locotenent... te aștept oricând la o cafea, îmi trezești amintiri... să mai treci pe aici.

– Mă simt onorat doamnă, sigur că o să ne mai vedem.

Strada pustie era ireală, amortită, surprinsă de pașii unor trecători neprogramați în fapt de seară.

– Domnu' Tadeusz vă invit să treceți pragul bârlogului meu, pentru un pahar de cabernet măcar... poate se mai domolește burnițea...

Frunzele ude se lipiseră pe piatra cubică privind în sus, pentru a mai admira odată zeul-pomul care le zămislise. Foșnetul ploii mărunte făcea ca vorbele să fie estompate de parcă ar fi fost strecurate prin vată. Intrarea la demisol era pe ușa din spate, pe o scară largă în două etape. Un hol pătrășos, auster, apoi un living care părea că așteaptă mobila... avea în centru, o masă mică, joasă, cu patru taburete... și pereții plini cu poze din competiții sau de la premieri. Medaliile stăteau agățate după calitatea metalului. Central, stăteau două perechi de mănuși de box în locul unde ar fi trebuit să fie icoana. Sub mănuși trona un poster cu „Țache” în gardă, transpirat... un Iisus care se războia cu necurații, văzuți numai de el, care se bănuiau a-i fi în preajmă și mereu puși pe hartă. Tadeusz privea cu interes zestrea pereților care de fapt era expoziția unei vieți de sportiv, de campion; trofee, speranțe, muncă, renunțări, privațiuni... carieră! Se întoarse către Țache:

– Și acum?

– Acum vedem cum este cabernetul!...

– Nu la asta mă refeream... acum, în sensul că după ce nu mai boxezi, ce faci! sportul are pretenții, nu poți fi boxer până la adânci bătrâneți... uite, privesc cum îți stau mănușile cuminți în cui... crezi că te poți detașa așa ușor